

Ret til Solen, til Luften o. s. v., men for at bruge en Digters Ord: Hvem har givet Solen til de rige for at svøbe Mørke om de smaa? Nu mener jeg naturligvis, naar jeg taler om Retten til Jorden, ikke, at alle kan blive Agerdyrkere, men at Samfundet ved Jordens Fordeling maa være i høj Grad medbestemmende, saa at de flest mulige kan faa Adgang til Jord. Naar det sker, naar Jorden og Arbejdet finder hinanden, naar det private Monopol paa Jorden ophæves, saa vil Jorden ogsaa give et større Udbytte, saa vil Nationalvelstanden stige, og under sociale og demokratiske Samfundsformer vil den enkeltes Velvære øges. Ved Siden heraf kan man jo ogsaa som et Middel til at bryde Jordmonopolet inddrage Jordværdierne til Fordel for Samfundets Kasse og derved i Virkeligheden gøre Skridt til at praktisere alle Menneskers Andelsret til Jorden. Hvis Samfundet i Tide havde sikret sig disse Værdier, vilde det i Øjeblikket have set anderledes ud ude paa Landet herhjemme, og den store Jordspekulation, som i disse Krigsaar har gjort saa megen Fortræd, vilde i nogen Grad have været hemmet, hvis Staten gennem Inddragelse af Jordværdierne havde taget sin Prioritet i Jorden. Nu er det saaledes, at Jordpriserne drives op i vanvittige Højder, og det gaar atter i Retning af store Brug, Gaardene slagtes for at overgaa til større Ejendomme, og ved disse større Ejendomme befæstes Jordmonopolet yderligere. Den højtærede Landbrugsminister har i Gaar fremsat et Lovforslag, som i nogen Grad skulde hemme den ganske hensynsløse og ubarmhjertige Jordspekulation og Spekulation i Gaardhandeler, som drives for Tiden. Et Lyspunkt i Retning af Lovgivningsarbejde mod denne Spekulation i Jord er ogsaa det af Folketinget for nylig vedtagne Lovforslag om Jord i offentligt Eje, som vil hindre Jobberiet med den Jord, Samfundet ejer, og som vil danne et godt Grundlag for Brugen af denne Jord. En Følge af dette Lovforslag burde det være, at Samfundet i størst mulig Grad besluttede sig til at overtage Jorden og derved altsaa forhindre den private Spekulation og bryde det Monopol, som faktisk ligger paa den danske Jord.

Men foruden denne Jord har Samfundet i Øjeblikket i Besiddelse Lensjorden, det vil sige Grevernes og Stamherrernes Jord, som i Tidens Løb har været et Stridens Æble her til Lands. Vi ved, at disse ca. 80 Herresæder ligger spredt rundt om

i Landets skønneste og rigeste Egne som Storbesiddelse i faa Slægters Hænder. Naar man færdes paa et saadant Gods, faar man Indtrykket af den ligefrem svulmende Rigdom i en enkelt Families Hænder i Modsætning til Fattigdommen paa den anden Side. Jeg synes, at naar man staar paa en saadan dansk Herregaard, føler man, at det er en himmelraabende Uret med al den Rigdom og al denne Jord i en enkelt Families Hænder. Vi ved ganske vist, at det altid har været det danske Demokratiske Opgave at raade Bod paa dette uretfærdige Besiddelsesforhold, som bestaar den Dag i Dag, for Resten som et Vidnesbyrd om en meget langsom Udvikling her i Landet. Paa de store, rigtig store Omraader har vi jo kørt med Stude; det har saamænd ikke været nogen Nytte til at være konservativ, der var i Forvejen Konservatisme nok i Befolkningen, den behøvede ikke at organiseres politisk. Vi er ikke kommet ret vidt, derfor er det paa Tide, vi tager under alvorlig Overvejelse at faa gennemført de Nydannelser i Samfundet paa dette Omraade, som Befolkningen i saa høj Grad trænger til. Til disse monopoliserede Jorder hører ca. $\frac{1}{12}$ af Danmarks Jord, det vil sige: lige saa megen Jord for ca. 80 adelige Familier som for Danmarks 150,000 Husmænd. Desuden 122 Mill. Kr. Fideikommissidler. Hvis man kapitaliserer disse monopoliserede Godser, naar vi til et Beløb af ca. 350 Millioner. Jeg siger: Der er noget her at tage af eller falde tilbage paa i disse alvorlige Tider, hvor Landet i Virkeligheden er stedt i Vaade, og hvor de almindelige Borgere maa skatte og skylde som aldrig før, medens det er vanskeligt for Smaafolk at faa det nødvendige til Livets Ophold. Her er der derfor et Omraade, hvor Rigsdagen saa hurtigt som muligt bør tage fat, og det med kraftig Haand; forhaabentlig vil det ogsaa ske, naar den nye Rigsdag om føje Tid træder sammen paa Christiansborg.

Som jeg sagde før, har denne Sag tidligere været behandlet i Kommission. Da blev der fra vor Side fremsat et fuldt færdigt Forslag om at inddrage dette adelige Monopol. Der findes ca. 30 Godser her i Landet med Hjemfaldsret for Staten. Disse 30 Godser har en Skyldværdi af 109 Mill. Kr. Vi har foreslaaet, at de føres tilbage til Samfundet, efterhaanden som de nuværende Besiddere dør, saaledes at Arvingerne og Enkerne faar en passende Dotation. De 48 øvrige Godser, hvor der ikke er Hjemfaldsret for Staten,